"SVOBODA" — SECTION II

журнал для української дітвори.

Рік I. 15-го листопада 1954 Ч. 3.

ХРИСТОС НА ПОЛІ

Усе вже зів'яло, заснуло,
Поля опустіли, померкли —
Зійди із хреста, наш Ісусе,
Піди на зимівлю до церкви.

Сніжинки Тебе тут засиплять,
І з півночі вітер остудить —
Ой, змерзнеш, Ісусику, ждучи,
Аж сонце це поле розбудить.

Просила б Тебе я до себе,
У хаті хоч мить відпочити,
Було б там над скринею добре,
Де Матінка Божа і квіти.

Та знаю — хреста Ти не кинеш.
Над полем триваєш повіки —
Не згасне над нами в недолі
Проміння Твоєї опіки!

Мирослав Петрів

Оксана Лятуринська

„ЯК ЗНАВ РОСТИК"?

Багато українських письменників писало і пише для дітей — оповідання, казки, вірші. Видатна сучасна українська поетка, Оксана Лятуринська, теж обдаровує дітей гарними віршами. Саме тепер минає її 50-річчя. Вона живе в Міннеаполісі і, хоч дуже хворіє, не забуває про діток, — пише далі для них свої вірші. Привітайте, діти, разом з „Веселкою" нашу Поетесу — побажайте їй разом прийти до сил і здоров'я. Сьогодні містимо її вірші і оцей уривок із оповідань-спогадів з часів дитинства Поетеси на рідній Волині (з книжки п. з. „Материнки"). Напишіть, як подобалося Вам це оповідання про Ростика, а одночасно — на адресу „Веселки" — привіт нашій дорогій Поетесі.

— Дивіться, мамин мазунчик знов збирається додому! — такими словами пані радникова після обіду звернулася до своїх дітей. А „мазунчик" справді зібрався, надягнув наплечник з книжками і сказав пані радниковій, що він уже йде.

Надворі було болото по вуха. До дому п'ять верств*.

Але пані радникова чомусь не здержувала Ростика, і він подався впрост через греблю, де болота було найбільше. Там загрузали не тільки люди, але й коні. Одначе греблі не можна було обминути.

Інші діти скорше побігли на замкову вежу подивитися, що станеться з Ростиком, чи не загрузне десь?

За хвилю вони побачили внизу якийсь клубочок, що його можна було прийняти за Ростика. Ростикова біла кудлата шапчинка біліла здалека. Але не видно було білої хутряної лямівки кожушка.

Ростик чи не Ростик?

Той клубочок котився все далі й далі, зупинявся, чіплявся за верби, що росли обабіч греблі, і за деякий час цілком зупинився.

Як це дійсно Ростик, то він вліз у порядну халепу. Йому треба, щоб попасти на дорогу додому, перейти на другий бік греблі. А це, очевидно, не можна зробити. Он загрузло там кілька возів з мішками й з людьми, і коні не можуть ані сюди, ані туди. Ростикові прийдеться повернутися.

Але що це? Клубочок лізе на дерево, з дерева скаче на хребти загрузлих коней, а відтіль на другий бік греблі. При цьому він ледве не скочується до озера, але вчасно хапається за стовбур.

Слава! Ростик уже на безпечному шляху.

Діти з вежі побачили на горбку за селом якусь крапку, яка все посувалася наперед.

* Верства — міра довжини.

Ілюстрація й вірш на першій сторінці:

Перед окупацією України большевиками при українських дорогах, шляхах та на роздоріжжях стояли високі хрести з Розп'яттям. Від ранньої весни до пізньої осени вони були заквітчані польовими й лісовими квітами. Перехожі здіймали перед хрестом шапки і хрестилися, заносячи молитви до Всевишнього. — Ілюстрацію виконав М. Дмитренко.

Це напевно Ростик!

Славко, Злотка й Марка махали руками і тужно дивилися за Ростиком, що крапкою посувався все далі й далі, аж поки не щез.

За якусь годину-дві він буде вдома. А там мама, надвечір чай з гарячими маминими булочками. Ах, чом не прислали коней! Мабуть, як завжди: всі коні в роз'їзді. А тут так чекаєш тієї суботи, коли звільнишся на один день зі школи!

Дітей брав жаль на батька, маму й на цілий світ.

А чом би не зробити так, як зробив Ростик?

Колись уже так зробили. Так Марка втратила півчобіток, і до сьогоднішнього дня десь він там у болоті на греблі. А Злотка дістала коклюш і відлежувала. Славкові ще можна було б відважитися, та пані радникова після того нещасливого випадку не пускає. Яка несправедливість! Чому Ростикові можна, а іншим ні?

Однієї суботи, коли з дому знов не прислали коней, а Ростик знов збирався в путь, пані радникова взяла його до своїх кімнат на допит. За хистком випадково була Злотка і все почула.

— Скажи, Ростику, чому тебе завжди так тягне додому? — почала радничиха. — Чи тобі тут зле? Чи я не опікуюсь вами, як належить? Аджеж вам тут ліпше, ніж дома!

Ростик схилив голову і тихо відповів: — Там є мама!

Пані радникова прикусила губу: — Ах, так! Мама! А що, власне, ти хочеш від тієї мами?

Ростик ще більше нахилив голову і сказав, запинаючись: — Помогти мамі.

Пані радникова витріщила очі: — Що ж ти можеш помогти?

А Ростик на це: — Ну, хоч щонебудь!

Пані вже не задержувала Ростика і, коли він вийшов, зідхнула: „Ах, чом я не маю такого сина!.."

Злотка вискочила з-за хистка, як опарена.

Боженьку, в той час, як вони всі — Славко, Марка та й вона, Злотка — тільки й думали про мамині булочки, Ростик перся через болото й сніг, щоб „помогти мамі хоч щонебудь!" Напевне мама про це нічого не знає. Траплялось же зчаста, що вона неуважно відштовхувала Ростика: „Не перешкоджай!" Та ж і як можна було б знати: діти тільки те й робили, що жадали того й того й то-

, про ніщо інше й не думали. Але хто б міг сказати, що вони не любили маму?

І Злотці стала перед очима одна з багатьох субот, коли присилали коней, і всі діти могли їхати на неділю додому.

Скільки ж то було радости! Чим ближче під'їздили, тим більша радість наповняла груди.

З освітлених дверей вибігають домашні, і кожен хапає когось із дітей. Але всі діти хочуть попасти до мами, притулитися лицем до її лиця, до її милої долоні.

На столі в маленькій теплій їдальні кипить самовар, стигнуть гарячі булочки. Мама, така радісна й ласкава, кожному наливає чаю, набирає конфітур. Діти галасливо виповнюють їдальню. В такі дні не стримає їх ні присутність батька, якого вони боялись, ні присутність чужих людей . . .

А що, властне, мама мала з приїзду дітей? Тільки більший клопіт!

Хто вставав у понеділок найраніше? — Мама!

Хто грів кожному панчішки та черевики? — Мама!

Хто вибігав так, як був, на мороз до санок, кутав ноги й руки дітей в кожушини, щоб „не дуло?"

Так! Ніхто з дітей про маму не думав, і навіть про це ніхто з дорослих їм нічого не говорив.

Але як знав Ростик?

КОЛИСКОВА

„Ходить сон коло вікон,
а дрімота коло плота . . ."
Народнє

Люляй, люляй, сину!
Вкрию ніжки, плечі.
Тінь поклавши синю,
день схиливсь над вечір.

Ходять дрімки впарі,
місяць — під горою:
принесуть киптарик
з нитки дорогої.

Покладуть зненацька
точеную кулю,
шаблю ще й козацьку . . .
Люляй, сину, люляй!

О. Лятуринська

Ілюстрація М. Вутовича

Бурцю очка зав'язали,
в ліжко й шафу поховались.
— Раз, два, три, чотири, п'ять! —
знак, що вже пора шукать.

Бурцьо, гратися охочий,
на чотири лапи скочив
і слідком, хапком, хапком
за Івасем і Юрком.

Юрця, що сховавсь у ліжку,
він стягнув умить за ніжку.
Враз метнувсь по хаті знов —
Тут Івасика й знайшов.

Та прийшла черга ховатись
і на Бурця. — Шасть із хати
і під листя він чворкнув,
а сховати хвіст забув.

О. Лятуринська

ОГРАБОВАНИЙ РОЗБІЙНИК

Вовк якось украв телятко
й до берлогу з ним біжить.
Лев заглянув — навпереймй
й видер здобич враз у мить.

Загарчало в вовчім горлі,
закипів у серці гнів:
„Адже це моє телятко!
Як загарбать ти посмів?

За яким таківським правом?" —
Лев у регіт: „За яким? —
За хижацьким, любий вовче,
та таки й бо за твоїм!"

Оксана Лятуринська
(За Езопом)

СТОРІНКИ СЛАВИ

З новішої історії України кожного року згадуємо велику подію, що сталася 1 листопада 1918 року, себто 36 років тому.

У цей день у столиці Західньої України, у давньому городі нашого князя Льва — Львові проголосили українці свою державу. Українське військо під командою полковника Дмитра Вітовського зайняло місто, перебрало силою владу від австрійців і вивісило на вежі ратуша український прапор.

Одночасно і в інших містах та селах Галицької землі українці перебрали владу в свої руки. Усюди запанувала радість — це ж довгождана воля вернулася знову!

Разом із святкуваннями 1-го листопада згадуємо тепер також великого українця, галицького Митрополита, князя Церкви, Андрея графа Шептицького. Він помер десять років тому, 1-го листопада.

Митрополит Андрей — це велика постать нашої історії. Він зробив дуже багато добра для українського народу — будував нові храми Божі, закладав школи, музеї, шпиталі, дбав про українську науку і мистецтво, висилав молодих українців на науку в чужі високі школи. Два рази відвідав американських українців і постарався про заснування для них єпископства в Филаделфії. Його називали також „царським в'язнем", бо під час першої світової війни російська царська влада вивезла його зі Львова і держала два роки на засланні в Росії.

Слава про великого українського митрополита ішла по всій Европі.

А українські діти відвідували кожного року Митрополита в день Його іменин у місяці грудні і дякували за опіку над українською молоддю, дітьми, сиротами, хворими й бідними.

Пам'ять про великого Митрополита житиме вічно в українському народі.

У місяці листопаді вшановуємо теж 359 Героїв, що їх розстріляли большевики-москалі під містечком Базаром на Україні.

Ці герої — це українські вояки. Вони зібралися із зброєю в руках під командою генерала Юрка Тютюнника і рушили у похід на Україну, щоб визволити її з-під большевицького панування. Швидка й дуже холодна зима дуже перешкодила походові, а большевики зібрали великі війська. Сили були нерівні. В часі боїв 359 наших борців попало у большевицький полон. Большевики намовляли їх до себе на службу, але українські борці заявили, що воліють умерти, як служити ворогові. Оскаженілі москалі обставили безборонних героїв скорострілами і всіх розстріляли.

Вмирали наші воїни-герої із співом на устах — співали „Ще не вмерла Україна!"

Хоч загинули вони, але слава і пам'ять про них не загине ніколи.

Українські діти і молодь віддають разом з батьками свою пошану Героям Базару і молять Бога за спокій душ усіх українських Борців, що віддали своє життя за волю українського народу.

Ратуш у Львові з вежею, на якій уранці Першого Листопада 1918 р. замаяв гордо український прапор на знак, що це давнє українське місто короля Данила і його сина Льва знову повернулося до Української Держави.

Вежі Львова — Ілюстрація В. Баляса

ВІСІМНАДЦЯТОГО РОКУ ЛИСТОПАД

Пригадаймо: золотіла тиха осінь,
Застеляла жовтим листям княжий Львів,
Із війни ішли батьки, голодні й босі,
Їх обов'язок у рідне місто вів.

А як перший сірий ранок листопаду
Понад вежі простягнув своє крило,
Львів побачив українську, рідну владу,
Рідним прапором обвив своє чоло.

А цісарські учоранні ще жовніри
З синьо-жовтими стрічками на шапках,
З серцем, повним сонця, радости і віри,
Поспішали звідусіль під рідний стяг.

То були вони, герої славні наші,
Рідні наші то діди й батьки були,
Що життя своє і сили щонайкращі
В подарунок Батьківщині віддали.

Стільки років відлетіли журавлями!
Стільки років, наче ріки, відплили!
Але спомини лишилися між нами,
Наче сонце нам просвічують з імли.

І куди б нас не носила доля світом,
І куди б не гнала нас із рідних хат,
Нам залишиться священним заповітом
Вісімнадцятого року листопад.

Р. З.

Ів. Керницький

ВОЯЦЬКИЙ ФОТОАЛЬБОМ

Улянка любить часто приглядатися фотографіям, що зібрані у великому, родинному альбомі; він лежить, прекрасно оправлений, на столику, в вітальні.

Особливо цікавлять її знімки з Рідного Краю. Як закопається вона поміж ці фотографії, тоді вже її питанням немає кінця.

— Мамо, а це Львів?

— Так, дитинко, — відповідає мати, — це наш Львів. Твоє родинне місто. Ось вулиця і дім, у якому ми жили п'ятнадцять років . . . А там далі, бачиш, Високий Замок?

— Де ж той замок? Я бачу тільки гору.

— Отож на тій горі стояв колись-давно укріплений замок, а в ньому жили українські князі, що були володарями міста і всього князівства.

— Ага! А це мій дідо такий вояк!

— Так, твій дідо був старшина Української Галицької Армії і в листопаді 1918-го року воював із поляками за твоє рідне місто . . . Тут він і стоїть, з іншими старшинами, під Народним Домом.

— А яка на ньому уніформа? Українська? . .

— Ні, австрійська. Тоді ще наше військо не мало своїх однострої в і носило чужі.

— А дядько Микола має українську?

— Так, дядько Микола був Січовий Стрілець і бився з большевиками за столицю України, Золотоверхий Київ.

— Він має таку шапку, як козаки носили? . .

— Так. Бо ми всі — козацького роду . . .

В альбомі були ще фотографії інших вояків: ось Улянин тато і два молодші дядьки, Василь і Тарас, в одностроях Української Дивізії. Всі три рослі, стрункі, однострої на них новенькі, з доброго сукна, дуже їм до лиця. Улянка дуже любить ці знімки, особливо ж батькову, бо вона — з усіх найкраща!

Та Улянка завжди дивувалася, як гляділа, бувало, на фото дядька Остапа, найменшого маминого брата, який не поїхав на еміґрацію, а залишився вдома. Вона не раз чула, як у хаті говорили, що нібито й дядько Остап служив у якійсь армії, але чому ж тоді він так не по-вояцькому одягнений? . . Замість гарного, блискучого однострою з відзнаками — на ньому зношена, цивільна одежа, великі чоботи і кашкетка на голові, а озброєний тільки великою пістолею . . .

Улянка просила раз батька, щоб пояснив їй, чому дядько Остап так одягнений.

Батько пояснив їй загадку:

— Донечко моя, — сказав, — хоч на дядькові Остапові невояцька одежа, але він найкращий вояк з нас усіх . . . Він — боєць Української Повстанської Армії.

С. О. Вільха

ОСТАННІЙ З „БАЗАРЦІВ"

Ілюстрації С. Гординського

— І де той Грицько дівається? — сердито спитав батько. — Така вже пізня година, а його ще немає в хаті.

Мати оглянулась. Коли побачила, що батько справді сердитий, не відізвалася ні словечком.

Батько насуплено ходив по хаті і роздумував щось. Вогонь у печі палахкотів і голосно тріскали сухі дерева. За вікном гуляла хуртовина.

— Ну, та й зима цього року, зима! — обізвалася мати. — Ще й грудня немає, а тут уже такі великі сніги й морози. Де ж хто таке пам'ятає? Якби не ті морози та сніги, то хто зна, чи не вдалося б тим повстанцям Тютюнника пробитися через большевицькі засідки.

Зідхнула важко. Пригадала собі, що розповідали вчора сусіди. Усіх їх зігнали большевики силоміць придивлятися до розстрілу повстанців у Базарі. Вивели повстанців безборонних, побитих, з повідморожуваними ногами й руками. Всі йшли поважно й достойно. Ні один зойк не впав з їхніх уст, хоч рани пекли вогнем, а відморожені ноги ледве воліклися. Декотрі навіть всміхалися гордо. Большевики казали викопати велику, спільну братську могилу і над нею вбивали геройських повстанців скорострілами. Якийсь комісар обіцяв їм життя, як лише пристануть до большевиків. Та козаки-повстанці не погодились. Вмирали гордо з окликами „Слава Україні", так, як пристало лицарям. Тому два дні назад . . .

Втерла сльозу, що покотилася по її обличчі. Пригадала собі покійних синів — Петра й Данила.

— А чи ти чула, — промовив батько, — що один з повстанців, ранений, вирвався уже з ями, де засипали їх большевики, і втік поміж народ. І не дали його люди назад большевикам. Хотіли його кати добити, але люди оборонили.

— Не дамо його, бо він уже з того світу вернувся!

Мати слухала й кивала жалібно головою.

Щось загупало в сінях . . . Відчинилися двері і в хату ввійшов Гриць.

— Де ти плутався? — спитав гостро батько.

— Та я . . . — почав збентежено Грицько, — я . . . ходив лише в клуню . . .

— Та й аж так довго там барився? — недовіряв батько. — От ти краще не крути, а кажи правду! — уже гукнув люто.

Грицько зам'явся і не знав, що казати.

— Кажи! — крикнула й мати від печі.

— Направду, був у клуні! — повторив уже твердо Гриць. — Але. . . ще з кимось!

Батько здивовано глянув і підійшов до нього.

— З ким? — питав, дивлячись у його великі сині очі.

— Але нікому не скажете?

— А це що таке!? — аж сплеснула долонями мати. Підійшла до Грицька й ухопила за руку. На руці була засохла кров.

— Кажи, що там таке? — вже м'якше промовив батько.

— Я привів учора ввечері в клуню одного раненого, що втік від большевиків. Ходив тепер до нього, бо ж він увесь день нічого не їв. Носив їсти. Він такий, тату, нещасний! — оповідав Гриць.

— А чому ж не в хату, а в клуню? — спитала мати.

— Бо ж я не знав, чи схочете його прийняти, коли його червоні шукали. Каже, що втік їм з могили.

У хаті стало тихо. Батько дивився на дрібну постать сина, що стояв перед ним.

— Веди мене до нього! — коротко сказав і накинув на плечі стару військову шинелю.

Грицько затягнув шапку і швидко побіг попереду. Мати стояла серед хати і, схрестивши руки, боязко дожидала їх. Щойно тепер пригадала собі, що сьогодні Грицько не хотів їсти обіду і вередував. Казав собі приховати його на вечерю. Глянула в піч і не знайшла нічого. Значить, узяв, але не з'їв, поніс тамтому.

За добрих декілька хвилин повернулись вони назад. Батько вів під руку молодого, худорлявого чоловіка, що спирався на нього всією вагою тіла. Попереду йшов Гриць. Очі його горіли втіхою.

— Вони будуть у нас! — гукав уже з порога до матері. — В клуні таки дуже вже холодно.

Батько примістив раненого на лаві, а сам швидко подався на кінець села за старим дідом — знахарем.

Прийшов дід-знахар, оглянув рани й сказав:

— Рана в грудях тяжка, але ти молодий — вилижешся, а ті на руках нестрашні. Потому дід став прикладати якісь масті.

Ранений швидко заснув. Віддихав важко.

Грицько щохвилини підходив до нього і допитливо зазирав. Батько мовчки сидів кінець стола і, підперши голову, думав.

— Грицю, — промовив тихо до сина. — Ходи-но сюди.

Хлопець підійшов нечутно.

— Чи ти знаєш, хто він такий? — спитав батько.

— Та з наших повстанців, що то прийшли тут битися з большевиками. Він мені казав. Привів їх отаман Тютюнник. Всі згинули, лише він один врятувався, вже з могили.

Ранений Артем швидко приходив до здоров'я. Вечорами саджав Гриця коло себе і розказував про своє життя, про бої українських борців з большевиками, про славний Київ. Сині Грицеві очі горіли палким огнем, а серце у грудях тужило за великими боями з ворогом.

А коли сонце вже гріло й наливалися жита, Артем прощався з Грицевими батьками і хлопцем, дякував їм за рятунок, а Гриця цілував у голову і напоминав:

— Не забудь, Грицю, що ти маєш бути українським вояком. Так, як твої брати — Петро й Данило!

Аж за село виводив його Гриць, а коли він ховався уже в золотих житах, кликнув за ним:

— Я не забуду, Артеме, не забуду! Ти ще прийдеш і разом будемо бити червоних!

Минули роки. Артем пішов на чужину. Коли почалася нова світова війна, вернувся на Україну, щоб боротися знову з большевиками в рядах УПА — Української Повстанської Армії. І тут зустрівся з Грицем — з відважним, завзятим воїном. Рам'я об рам'я ішли в бої з північними наїзниками.

Володимир Бандурак

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

Оповідання з козацької бувальщини

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

Пилипко очуняв у сирівцях, зв'язаний на руках і ногах. Від татарського кулака в голові шуміло, мов у млині. Пилипко лежав на голій землі між іншими бранцями. Почав розглядатися: матері не було, батька теж не видно. Значить, їх розлучили кляті . . . Чи ж йому вже більше не побачити любої матусі, веселого батька? Він згадав оповідання дідуся про татарську й турецьку неволю. Вона гірша за смерть! . . Бранцями торгують, мов худобою, продають, міняють, замучують працею і голодом . . . Розлучають сім'ю, чоловіка з жінкою, батьків з дітьми . . . Все це враз, мов живе, згадалося хлопчині, і він став стиха хлипати.

— Не плач, синку! — потішав Пилипка якийсь старший чоловік, що лежав побіч. — Така вже, бач, наша доля! Але надії втрачати не треба. Може по дорозі татар перестрінуть козаки, тоді знов вернемося додому.

— Невже? Хіба це можливе? — спитав, аж крикнув Пилипко. Йому здавалося, що вже ніяка сила татар не переможе.

Чолов'яга сумно посміхнувся: — Чи можливе? Можливе, синку, можливе. Так не раз бувало. Тут між татарами добрих вояків мало, яких три сотні, не більше . . . А решта — це дика зграя, ласа на грабунок. Якби так сотня-дві козаків засілась денебудь на переправі, тоді певно татарва не встояла б. Татарин страшний тоді, як голодний. А як він навантажений здобиччю, то стає неповоротний, мов слимак. Тоді легко його розбити. Я тільки боюся . . .

— Чого, дядечку?

— Чи ж знають про цей загін татарський козаки? Він міг непомітно прокрастися степом, а тоді пиши пропало! . .

— А якби, дядечку, хтось із наших пробрався в степ і закликав козаків?

— Це було б дуже добре. Але як звідси вирватись? Ти бачиш, що відсіль і миша непомітно не прослизнеться. Пильнують кляті, ой, пильну-

ють! .. Кожному, синку, життя миле. Тут тільки один Бог поможе! .. Будьмо певні, що милосердний Бог не забуде й про нас грішних.

Сонце сідало за ліс спочивати. Було тихо. Притихли і бранці. Кожний думав про своє горе. Біля них сторожили татари з довгими списами. Пилипко став приглядатись до татар. Він бачив не раз татар, таки в своєму селі. То були татари-крамарі, спокійні, говіркі. Пилипко їх не боявся. А оце вперше довелось хлопчині тремтіти перед хижими обличчями, обсмаленими в пожежах, червоними від крови ... Це вони вбили його дорогого дідуся, а маму, батька і його пов'язали й кинули на голу землю ...

— „Стривайте, кляті! — подумав собі Пилипко. — Пождіть же! Якщо Бог допоможе мені вирватись звідсіля і я підросту, то віддячу вам і за дідуся, і за батьків, і за всіх, за всіх!"

Пилипко пригадав собі розмову з сусідом і замислився. Так! Він це мусить зробити! Мусить! Хай діється Божа воля! Втече. Ще цієї ночі спробує втекти. Хай тільки настане ніч, все погасне, а тоді ... Сторожу, може, якось вдасться перехитрити. А зловлять, так що ж? Краща смерть, ніж неволя!

Від цих думок хлопчині на душі полегшало. Він ждав ночі. Татари розклали вогні й стали готовити вечерю. На майдані зарізали кілька волів і баранів. М'ясо настромлювали на рожни і пекли на вогні. Поживившися, попивали кисле

Ілюстрація М. Бутовича

кобиляче молоко, що його возили в шкіряних мішках. Бранцям кинули теж по шматку печеної баранини. Пилипко аж тепер почув страшний голод. Він зараз почав їсти. Ще ніколи ніщо не смакувало хлопчині так, як ця напівсира баранина.

Незабаром татари спали покотом на землі, поклавши під голову кульбаки[1]. Тільки сторожа швендяла поміж вогнищами і пильно зорила за бранцями.

---

[1] кульбака — сідло.

(Продовження буде)

Роман Завадович

КОБЗАРЕВА ГОСТИНА

Сценічна картина з життя Т. Шевченка в 3-ох відслонах

ДРУГА ВІДСЛОНА

(Закінчення)

Голос Шевченка. Заждіть, діти, я зараз вернуся *(виходить з саду)*. А що таке? Не дай Бог якого нещастя!

Хазяйка. Дивіться! У вашій білизні оця дівчинице знайшла якісь гроші. Нате їх, розв'язуйте!

Шевченко *(розв'язує)*. Оце чудасія! Звідки ж вони взялися? *(Лічить півголосом)*. Це ж двадцять вісім карбованців!

Оришка *(хреститься)*. Господи, такі гроші!

Хазяйка. Та це, певно, таки ви самі заховали та й забули. Хустки ваші?

Шевченко. Мої.

Хазяйка. Ну, то й гроші ваші.

Оришка. Не бійтесь, я туди їх не поклала. Я й за цілий рік такого багатства не зароблю!

Шевченко *(все ще здивований)*. Цур йому пек! Що ж це за такі гроші, що я про них забув? Це хіба дурні гроші! Ні, не заплачу ними ні за свою кватиру, ні за їжу! Цур їм! Пождіть, тіточко, ще два-три дні — мені пришлють гроші поштою. *(До Оришки)*. А тебе, чесна дівчино, теж обдарую по заслузі.

Оришка *(скромно)*. А я що? Знайшла та й віддала — от і все!

Шевченко. Ні, не все! Ти могла сховати собі всі гроші, і ніхто б не знав.

Оришка. Борони Господи! Покійні батькомати мене так не вчили.

Хазяйка. В моєї Оришки душа мов золото. Вона чесного роду, хоч бідного. Люблю її, як свою дитину.

Оришка. Піду до своєї роботи, бо ще перехвалите. *(Пішла до ґанку, вертається)*. Ага! А оце в полотняній сорочці був лист. Була б випрала. *(Виймає з-за пазухи коверту і, подавши хазяйці, відходить)*.

Хазяйка. А чий же це лист? *(Дивиться на*

коверту і гитає). Тарас Григорович Шевченко. *(вражено)* Тарас Шевченко?

Шевченко *(ніяково).* Це... мій лист.

Хазяйка *(опускає листа на землю).* Ви... ви... Шев... Шевченко?

Шевченко. Ну, що ж! Коли на те пішло, то так воно і єсть! Я — Шевченко. *(Підіймає листа і ховає в кишеню).* Ну, годі! Вибачайте за турботу з тими... дурними грішми. Чи можна вже мені піти в садок?

Хазяйка *(складає руки, мов до молитви).* О ні, я заведу вас у свою світлицю і посаджу на покуті. Такого гостя в нас ще не бувало! *(Вклоняється йому).* Поздоровляю вас, Тарасе Григоровичу! Вами пишається вся наша Україна! Ви в нас велика людина, ви пророк! Вас не злякав ні цар, ні його жандарми. Ви стільки настраждалися за народ України, за нас усіх... *(Хвартух до огей).* Батьку рідний наш! *(Хоге стати навколішки).*

Шевченко *(спиняє її).* Не треба, не треба! Не присоромлюйте мене, землячко! Не батько я вам усім, а слуга. Така Божа воля! Бог розпалив у моїм серці вогонь любови. Бог поклав у мою душу силу правди. І любов і силу свою я віддав на службу спільній Матері нашій — любій Рідній Землі, Україні.

Хазяйка. Тарасе Григоровичу, дорогий! Ви так чудно й хороше говорите. Але ви в нас несподіваний, празничний гість. Я побіжу, скличу сусідів... весь Київ скличу, щоб поклонився вам.

Шевченко *(кладе руку на її плеге).* Прошу вас, землячко, не скликайте нікого! Жандармські підглядачі скрізь волочаться — донесуть губернаторові, що я бунтую народ. Щоправда, я їх не боюся, але я зайшов у вашу хорошу Преварку не гостювати, а відпочити.

Хазяйка. Мушу вас послухати, дорогий гостю! Мушу, коли йнакше не можна!

Шевченко. Так, так, найкраще буде, як я раджу. А замість того я щось інше придумаю.

Хазяйка *(вклоняюгись).* Воля ваша, Тарасе Григоровичу!

Маруся і Степанко *(вбігають і ловлять Шевгенка за руки).*

Маруся. А ми так довго ждемо! Дядечку, тепер уже ми вас не пустимо!

Степанко. Я без казки і їсти не буду і не захочу спати.

Шевченко *(повеселішав).* Добре, діти, зараз буде казка. А по казці й ковбаска. Казку з'їмо, ковбаскою зап'ємо, закусимо водою — кінець з бідою!

Всі *(сміються).*

Шевченко. Цитьте, ось я придумав, що зробимо. У мене в кишені двадцять вісім карбованців — забуті гроші. Щоб, бува, удруге не запропастились, мусимо їх витратити. Накупимо медяників, бубликів, цукорків, яблук, груш і спросимо дітей з усієї вулиці. Добре, друзі мої?

Маруся і Степанко *(на радощах підстрибують і плещуть в долоні).* Добре, добре! Спросимо дітей!

Шевченко. А що ви скажете на це, тіточко? Чи дозволите?

Хазяйка. Чому б не дозволити? Для вас, Тарасе Григоровичу, всім серцем рада.

Шевченко. Ну, то гаразд. Спасибі вам! Зробимо це так: завтра неділя — вранці я піду в Київ. Як люди прийдуть з церкви і пополуднують, попросіть Оришку, щоб оббігала весь куток і поскликала дітей.

Хазяйка. А я запоряджу, щоб подвір'я посипали свіжою скошеною травою.

Шевченко. Спасибі вам!

Маруся. Ох, яка я рада! Як же мені діждати того завтра?

Степанко. Справді, так довго ждати!

Шевченко. Якось перебідуємо. А щоб час не довжився, вкоротимо його казкою. Ходімо в садок, ластів'ятка! *(Маруся і Степанко вириваються наперед і, пританцьовуюги та припліскуюги в долоні, випереджають Шевгенка. Пішли).*

Хазяйка *(сама, в піднесенні).* Боже, це він!.. Наш Шевченко!.. *(Раптовим рухом притискає книжку до серця).*

— Заслона —

МАРУСЯ В ЛІСІ

Вже осінь... Пора на спочинок!
Зів'яли листки на горісі —
По що тут приходиш, дитино,
Чого ти шукаєш у лісі?

Гриби вже пішли десь далеко
На ніжках тоненьких та й пішки,
Дощем золотистим упали
З ліщини доспілі горішки.

Вертайся, Марусю, додому!
По гомонах, шумах веселих
Не чути тут співів, а тільки
Зів'ялого листячка шелест.

Мирослав Петрів

ДЕНЬ ПОДЯКИ

Кожного року в останній четвер листопада американці відзначають велике всенародне свято — День Подяки. У цей день в Божих храмах усіх віровизнань відправляють Богослуження. Народ дякує Всевишньому за всі ласки й благодаті, які Бог послав Америці. Зокрема люди дякують Богові за те, що дозволив щасливо закінчити жнива й зібрати всі земні плоди. У цей день при багато заставленому столі засідає вся родина, щоб спільно спожити дари Божі. Перед їх спожиттям усі моляться й дякують Богові за його ласку, доброту й опіку. Улюбленою стравою на День Подяки є печений індик. Він став символом цього свята.

Паломники святкують перший День Подяки

Перший День Подяки відбувся в грудні 1621-го року. Його святкували американські паломники, перші поселенці, що прибули з Англії до Нового Світу. Після свого приїзду кораблем „Мейфлоуер" до місцевости „Плимутс Ракс" (Плимутські Скелі) у Масачусетс в грудні 1620-го року, паломники мали дуже тяжке життя. Зима була сувора. Поселенці не мали ані хат, ані одягу, ані харчів, ані ліків. Багато з них повмирали. З весною вони почали управляти поле. Допомагали їм у тому індіяни, які прихильно ставилися до новоприбулих. Два індіяни — Самосет і Скванто, що вміли говорити по-англійськи, навчили колоністів полювати, ловити рибу та засівати зерно. Рік був урожайний. Були гарні жнива і восени поселенці зібрали багаті плоди. З великої радости вони вирішили величаво відсвяткувати День Подяки Богові за його ласку. При багато заставлених різними стравами столах засіли спільно пілігрими й індіяни, які принесли на свято диких індиків. Після молитви й обіду відбулися перегони в бігу, ігри й забави. Свято тривало кілька день.

З того часу кожного року американський народ святкує День Подяки.

Український народ на рідній землі також відзначає день подяки. Це — обжинки, що їх святкують українські хлібороби після закінчення жнив. Тому, що обжинки відбуваються у нас влітку, напишемо про них в літніх числах „Веселки".

Леонид Полтава

Ілюстрація П. Холодного

Ви бачили й читали багато різних книжок, але кам'яної книги вам напевно ще не доводилося бачити. Її не знайдете навіть у найбільшій бібліотеці. Кам'яна книга лежить глибоко в землі.

Дуже-дуже давно жили в непрохідних лісах, в піщаних пустелях, в безкраїх степах величезні ящури та інші дивовижні тварини. Чи від пазурів хижака, чи своєю смертю — вони вмирали. На їх мертві тіла опадало листя, лягали повалені бурею дерева або сунулися хмари піску. Все більше й більше засипало ті тварини піском і землею. Цьому допомагали величезні повені, часті вибухи вульканів та землетруси, від яких розколювалася земля.

Минали довгі роки, цілі століття і тисячоліття. Чи через недостачу тепла, чи через якусь пошесну хворобу — старовинні дивні тварини гинули. За якийсь час від них не залишилося на землі й сліду. А люди за той час росли й розвивалися. Нарешті людина вже в наші часи довідалася, що не лише на землі, а й під землею є великі скарби: там лежить камінний вугіль, різні металеві руди і сіль, а підземними ріками тече дорогоцінна нафта. Щоб добути ті скарби, треба копати землю.

Глибоко копаючи землю, люди й натрапили на кам'яну книгу. Ця книга не подібна до теперішніх паперових книг. Її сторінки — це здебільшого вугляні, вапнякові або кам'яні плити. На тих плитах люди побачили дивні знаки: то відбиток листка, то відбиток дивного черепа, а то й відбиток цілого скелету. Тоді вчені почали вивчати ці нерукотворні малюнки і зрозуміли, що це — закам'янілі відбитки стародавніх тварин і рослин, яких колись присипало листям, піском і землею.

Так ми дізналися, які тварини заселювали в глибоку давнину нашу землю. Були тоді й дрібні звірята, але були й велетенські розміром, мов теперішні будинки. Учені дали їм різні назви: іхтіозавр, бронтозавр, мамут та інші.

Не всі вміють читати кам'яну книгу, бо, щоб це вміти, треба багато вчитися. Її читають учені люди, палеонтологи. А читати її і дуже цікаво і корисно.

ІВАСИК У ШКОЛІ

Був у мами синочок Івасик. Як скінчив Івасик шість років, мама повели його до школи, ще й похвалили, що то розумний хлопець, бо вже навіть уміє трішки рахувати.

От учитель і питає: — Скажи мені, Івасю, скільки є два менше два.

— Не знаю, — відповідає щиро Івась.

— А ти подумай, — заохочує вчитель. — Ти, наприклад, мав у кишені два центи, і раптом тих центів у тебе нема. Що ж там лишилось?

— Дірка! — каже Івась, зрадівши, що вже вміє рахувати.

Учитель в сміх, мама в сміх. Учитель сказав, що хлопець вміє думати, хоч посвоєму. З нього „будуть люди". І що гадаєте? Івасик став не тільки пильним школяриком, але не раз і своїм товаришам давав смішні влучні відповіді. Раз питається його Михасик з першої лавки:

— Чи ти, Івасику, знаєш, чому риби не мають голосу?

— Знаю! — Не знаєш! — Знаю! — Не знаєш! — Знаю! — Не знаєш! — Певно, що знаю! — Ну, то скажи!

Тоді Івась, замість відповіді, каже: — Ану, всади голову в воду і спробуй говорити!

Іншим разом питається вчитель дітей:

— Хто з вас знає, звідки береться дощ?

Всі мовчать. За хвилину тихо відзивається Івасик: — Я знаю.

— Ну, то скажи, звідки береться дощ?

— З кісток моєї бабуні.

— Що? — учитель дивується, діти дивуються, а Івасик пояснює: — Я не раз чую, як мої бабуня говорять: „Ой-ой, чую сьогодні дощик в моїх кістках". І справді, незабаром іде дощ...

Учитель сміється і каже: — Твоя бабуня має ревматизм!

Згодом пильний школярик Івасик усього навчився: і чому риби не мають голосу, і звідки береться дощик, і багато інших потрібних мудрощів. У старших клясах він почав „гризти" навіть граматику і собі на ній зубів не поламав, хоч яка це тверда наука. Та раз так склалось, що Івасик занедужав і не був у школі в той час, коли вчитель навчав про розділові знаки: кому, двокрапку, риску тощо. Приходить Івасик по недузі до школи, а вчитель диктує учням до зшитків таке речення:

— „До кімнати ввійшов Петро на голові мав капелюх на ногах нові чоботи в зубах люльку в очах веселий погляд".

— А тепер, — каже, — поставте, діти, де треба, розділові знаки, щоб було зрозуміло.

„Овва! — думає собі Івасик. — Хіба ж це така велика штука?"

Довго не думавши, поставив кілька ком, і перший з усіх приніс учителеві на перевірку. Учитель почав читати так, як вимагали поставлені Івасиком розділові знаки, і вийшло таке:

— „До кімнати ввійшов Петро на голові, мав капелюх на ногах, нові чоботи в зубах, люльку в очах, веселий погляд".

Шкільна заля затряслась від сміху, а Івасик зрозумів, що ставити розділові знаки не така легка штука, як йому здавалося. Але він забрався до науки і незабаром навчився того, чого не знав.

В ЗООПАРКУ

Розступіться, люди,
Їду на верблюді,
На ногатому,
На горбатому!

Я у цю хвилину
В Африці далекій,
Де нема рослини,
Де вітри і спека.
Не боюсь пантери,
Лева теж не страшно:
З кожною химерою*)
Битимусь відважно!

Тільки на верблюда
Сів я кривувато,
Тільки на верблюді
Трохи страшнувато!
Чую вже, що буду
Падати з верблюда,
Із ногатого,
Із горбатого!..

Змилуйтеся, люди,
Зсадіть із верблюда!

Леонид Полтава

*) химера — потвора.

Яким Вегер

ЯК ЧИСЛА СВАРИЛИСЯ І ЯК ВЕСЕЛИЛИСЯ

Ілюстрація П. Холодного

Зійшлися раз на дорозі 4 і 5 та й почали хвалитися. 4 говорило так:

— Я найславніше число. Подумай, є 4 сторони світу, кожна кімната має 4 стіни, кожна тварина має 4 ноги, а кожне авто має 4 колеса!

На те 5:

— Ні, я славніше! Кожна рука чи нога має по 5 пальців, і як люди журилися б, якби мали їх тільки по 4. Багато квіток мають по 5 листочків. І чи ж немає 5 частин світу?

Сварилися вони довго і вкінці почали битись. Під час бійки вони так переплуталися й помножилися, що з них зробилось 20. Та й тут між 2 і 0 почалась сварка. 2 хвалилося, що кожний патик має 2 кінці, кожна людина має 2 очей, картка паперу має 2 сторони, метелик 2 крильця, птах 2 ноги, а авто 2 ліхтарі.

Зате 0 говорило, що без нього багато чисел не може обійтись: ані 10, ані 100, а 2 без нього буде тільки 2, а не 20, і що без нього не можна написати таких чисел, як 408, чи 510.

Вони могли ще довго сперечатися, але зустріли по дорозі 1. Отож 1 сказало їм:

— Я буду йти між вами, бо, якщо стану за вами, то будемо означати тільки 201, як стану спереду, то буде з нас 120, але як стану всередині, будемо творити 210.

Далі 1 говорило, що воно також потрібне число, бо з 1 починаються всі інші числа. Все живе має 1 ніс і 1 уста та ще й 1 голову. На світі є тільки одна найвища гора, один найвищий будинок і один найшвидший корабель. Проте тим не треба чванитись, бо всі числа однаково важливі. Ось, хоч би таке 3. Побожні люди по три рази хрестяться, дитячі ровери мають по три колеса, а в школі тричі на рік є перерви в навчанні: на Різдво, на Великдень і на літо.

Так розмовляючи, вони зайшли до хатки, де мешкало симпатичне число 7. Хоч 7 днів у тижні, хоч сузір'я Великий Віз має 7 зірок, а в казках багато подій відбуваються за 7 горами й 7 морями, число 7 було зовсім не горде.

7 зраділо, що до нього прийшли нові гості, хоч і так в його хаті вже були 6 і 9. Число 8 не могло прийти, бо стягнуло свій пасок так, що почало виглядати, як 2 коліщатка. 6 мало дуже добрий настрій і ставало догори ногами та прикидалося, що воно 9. А 9 не ображалося, тільки щиро сміялося.

Там добре їли й пили, але зле зробили, що нас до товариства не запросили.

ПТАШЕЧКА

Івасик пташечку зловив,
Щасливий вбіг у хату:
— Який же гарний, ах, який,
Дивись, дивися, тату!

А батько глянув у кулак,
Покивав головою:
— А що було би, якби так
Зробив хто із тобою?

Життя на волі для усіх
Над все дорожче, сину!
Івасик вибіг на поріг
І випустив пташину.

Богдан Лепкий

Важке питання

Один хлопчик розповідав своїй мамі:

— Сьогодні вчителька в школі поставила нам дуже важке питання.

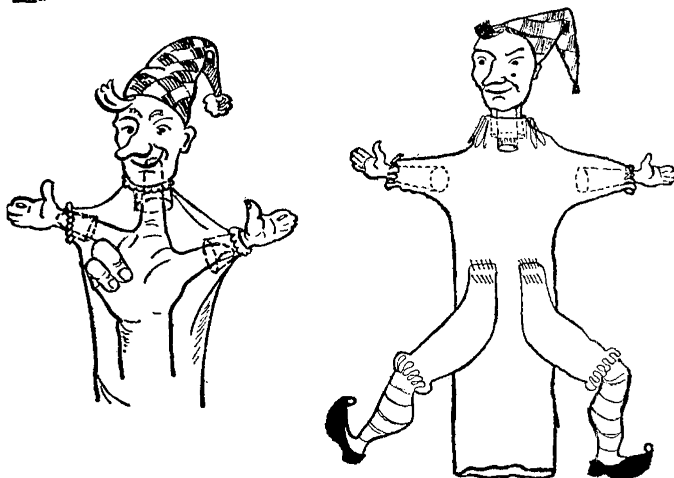
— Яке ж то було питання? — спитала мама.

— Учителька запитала, хто з нас розбив у клясі шибку.

КУТОК розваг

ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР

У попередній „Веселці" ми розказували, як робити голову ляльки. Коли голова готова, робимо **р у к и**. Руки можна робити так само, як голову — з паперової маси, або пошити з полотна рукавички і напхати ватою. Можна зробити теж кістяк з дротиків і одягти на нього найкраще суконні рукавиці. Такі дротяні руки зробити найважче, але зате їх легко вигинати — лялька може ними тримати перо й писати, грати на скрипці, прясти, шити і таке інше. Коли руки готові, треба зробити дві рурочки з картону — одну величиною на великий палець, другу

на середній або мізинний палець ляльковода. Рурочки прикріпити до зроблених рук і в цей спосіб продовжити руки ляльки (дивіться на рисунки). Руки треба розмалювати тим самим кольором, що й обличчя ляльки.

Ноги робити найкраще з матерії. Викроєні з матерії ноги треба зшити і випхати ватою. Коліна треба прошити нитками, щоб ноги згиналися. Коли лялька має бути в коротких штанцях, або суконочці, тоді треба зробити ноги від стопи до колін з паперової маси. Решту ніг зробити з матерії, скрученої в рурочку і випханої ватою. Ноги фарбуйте таким кольором, як обличчя й руки.

Ґолова, руки й ноги готові, а наша рука це й тіло — корпус ляльки. Кладемо нашу руку на матерію, відмірюємо її від великого пальця до ліктя і викроюємо, наче сорочинку з вирізом на шию. Голову ляльки прикріплюємо нитками до вирізу для шиї, руки до рукавів, а ноги пришиваємо до сорочинки спереду. Сорочинка мусить бути широка, щоб ляльковод міг вільно рухати в ній рукою.

Далі шиємо одежу для ляльки, — так, як для звичайної ляльки-іграшки. Одежа мусить бути широка, як і сорочка. Капелюх можна робити з картону і обшивати матерією. Черевики й чобітки можна шити із старих шкіряних рукавичок, плястику, церати.

Коли хочемо робити ляльку-звіра (ведмедя, лиса і т. д.), то шиємо з матерії звірячий кожушок. Часто звірів одягаємо теж в одежу.

Ляльку можна вдосконалювати. Вона може рухати устами, моргати бровами, плакати, курити люльку. Як вдосконалювати ляльку, про це треба більше говорити. Хто зацікавлений, хай напише до „Веселки", а ми вишлемо листом пояснення.

Коли лялька готова, треба вміти нею рухати-грати. Одягаємо її на руку і вправляємо рухи ляльки тільки з піднесеною рукою вище нашої голови. Треба вважати, щоб рурочки від голови і рук ляльки добре трималися на наших пальцях.

Вправи головою робимо, нагинаючи наш вказівний палець (на якому „сидить" голова ляльки) вліво, вправо і вперед. Руками ляльки вправляємо, нагинаючи їх якнайбільше вниз, — беремо ними різні предмети, переносимо, ставимо. Мусимо вправляти і всім тілом ляльки, себто нашою рукою. Коли лялька ходить, треба нашу руку то трішки підносити, то трішки спускати. Уміти володіти лялькою — передумова успіху її гри.

Недавно появилися в крамницях готові ляльки для лялькового театру з ґумовими головами. Тільки біда, що обличчя в них готові, а не такі, які ми хочемо. Все ж деякі можна переробити для наших потреб — наприклад, на козаків, бандуристів і т. п.

У чергових числах видрукуємо окрему сценку-казку для лялькового театру і поради, як будувати театр і сцену. А може маєте сценічну картину п. з. „Гусеня" (вийшла 1947 р. в Німеччині) — це й є картинка для постави в ляльковому театрі. Спробуйте зробити ляльки до неї і вивести цю сценку хоч би в дверях у пластовій домівці. Двері закрити котарами, ззаду дати тло з матерії і — сцена на початок готова.

Коли треба буде вам порад і пояснень — пишіть до „Веселки".

Ївга Шугай

В бібліотеці для дітей і молоді „Євшан-зілля" появилася дуже гарна й цікава книжка п. з. „Меч і книга". Це — збірка історичних оповідань, що їх написав Володимир Барагура, а прикрасив багатьма чудовими картинами мистець, Петро Андрусів. У цій книжці розказується про давні події в Україні — про славні бої і про вчених монахів та школи у Києві, про юних хлопців-героїв, а далі про дитинство наших великих письменників — Тараса Шевченка, Івана Франка і Лесі Українки. Велика частина оповідань написана так легко, що й молодші діти можуть їх читати чи слухати.

Коли не маєте ще цієї вартісної й цікавої книжки в своїй дитячій скарбниці-бібліотеці, то просіть батечків, щоб її вам купили саме тепер, коли починаються довгі осінні й зимові вечори. А може св. Миколай принесе вам у грудні „Меч і книгу", та й багато інших книжечок?

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

1. Без вікон, без дверей — повна хата людей.
2. Два кінці, два кільці, посередині цвях.
3. Брат з братом через дорогу живуть, а один одного не бачить.
4. Поле біле, а чорне насіння, хто не вміє, той не посіє.
5. Не їсть, не п'є, а ходить і б'є.
6. Без обручів, без дна, повна бочка вина.

ЩО ЦЕ?
1.

Не риба, а плава на хвилях прозорих,
Як схоче — пірнає глибоко у море.
Він здалека бачить чужі кораблі
Й боронить кордони своєї землі.

Ніна Бурик

ЩО ЦЕ?
2.

Біле поле, чорні квіти,
Люблять їх збирати діти,
Хто квіток тих назбирає,
Той новин багато знає.

Ніна Бурик

ЗАГАДКОВІ СЛОВА

1. ТЮТЮРКО ЮННИК 2. ВІТОВИИ ДМИТОРСЬК

Переставте в цих словах букви й склади так, щоб вийшли імена й прізвища двох українських полководців, що їх з пошаною згадуємо в листопаді.

ХРЕСТИКІВКА

1. X — — — — Рід човна
2. X — — — — Нарід пустині
3. X — — — — Великий дощ
4. X — — — — Гори в Европі
5. X — — — — Знижка ціни

Букви на місці хрестиків дадуть назву місцевости, що її згадуємо в місяці листопаді.

3. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

				Ім'я князя
				Високе місце
				Цар птахів
				Рільничий знаряд

ЗАГАДКА

На світ разом народились
І ніколи не різнились,
Одинакові на вид.
Одна другу доглядає,
Одна другу обмиває,
Так, як добрим сестрам слід.
Де одна, там друга буде,

І усюди добрі люди
Звикли бачить їх обох;
Як одна чого не вдіє,
Зараз друга підоспіє —
І пороблять діло вдвох.

Леонід Глібів.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, вміщених у другому числі „Веселки":

1. ВИБЕРІТЬ БУКВИ: Після вибрання букв зробилися такі нові слова: осада, тон, гріх, корова, крок, кора, сто, кума. Вибрані букви дають назву — Д р о г о б и ч.

2. ХРЕСТИКІВКА: Небесне світило — зоря. Старенька жінка — баба. Дрібні камінчики над рікою — рінь. Гори, що ділять Европу і Азію — Урал. Відділ війська — чота. Початкові букви дають назву річки — З б р у ч.

3. РЕБУС. Йде січове військо в боротьбу криваву.

4. ВІДПОВІДЬ НА ЦІКАВЕ ПИТАННЯ. Дідусь народився 29 лютого. День своїх народин міг він святкувати тільки щочотири роки. (Місяць лютий має 28 днів, а тільки щочотири роки має 29 днів).

5. ЗАГАДКИ: Їжак, Дощ.

ПОЗА КОНКУРСОМ: Природнича загадка — Які це листки? 1) Калина. 2) Береза. 3) Дуб. 4) Тополя. 5) Акація. 6) Верба. 7) Каштан. 8) Бузок. 9) Клен.

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД ЗА ДОБРІ РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК із першого числа „Веселки": розв'язки загадок прислали 41 дітей. Правильні розв'язки прислали такі діти: Л. Андрусяк, Л. Благута, Н. Бутович, Р. Гарасимів, Я. Бубляниця, М. Заремба, Я. Кінах, І. Коваль, Р. Когут, Л. Кузів, Р. Левицький, Х. Маланій, Н. Миколаєвич, Г. Мотченко, П'ята кляса школи українознавства в Шікаґо, К. Сеник, Г. Сливинська, М. Чолій. У висліді льосування нагороду отримали: Л. Андрусяк, Х. Маланій і П'ята кляса школи українознавства при парафії св. Миколая в Шікаґо. На нагороду призначено віршовану поему Р. Роляника „Хлопці з зеленого бору".

Як ми заповіли, виказ учасників льосування нагород за добрі розв'язки загадок з другого числа „Веселки" та виказ виграних нагород вмістимо у грудневому числі журналу. Реченець надсилання розв'язок із другого числа минув 15 листопада ц. р.

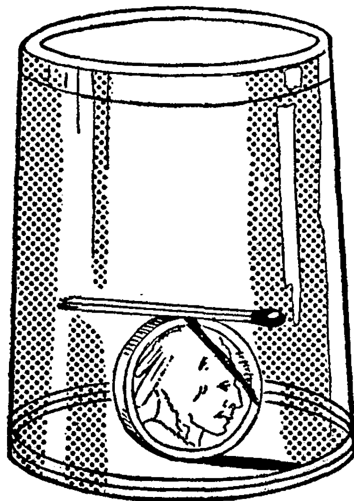
Розв'язки загадок, вміщених у третьому числі „Веселки", присилати до 15-го грудня ц. р. Хто правильно ґозв'яже всі загадки, візьме участь у льосуванні нагород. Виказ учасників льосування й виграних нагород вмістимо в січневому числі „Веселки".

З дитячого життя

Діти всіх українських шкіл у Торонто, Канада, взяли участь у святі Рідної Школи, яке відбулося 20-го червня ц. р. — На фото: група танцюристок, які виконали національні танки на тому святі. Це школярки Рідної Школи при Українському Народному Домі. — Перший ряд зліва направо: Марійка Корнило, Богданна Матла, Франя Кохан. — Другий ряд: Міля Федорович, Сандра Тітик, Доля Тимочко, Маґда Фіс.

МАГІЧНА ШТУКА

Поставте монету так, щоб трималася на своїм беріжку, а на верху покладіть паперовий сірник так, як показано на ілюстрації. Накрийте це чистою, сухою склянкою.

Тепер запитайте присутніх, чи хтось із них знає, як скинути сірник із монети, не рухаючи ні склянки, ні стола, ні скатерти.

Ось як можна це зробити: чешіть своє волосся ебонітовим гребенем так довго, поки він наелектризується. Тоді потримайте його близько склянки, і сірник упаде.

АКУРАТНИЙ ГРИЦЬКО

Мама дали Грицькові два доляри, щоб купив за один цукру, а за другий — шинки.

Грицько за хвилину повернувся голіруч.

— Що сталося, Грицю? — спитали мама. — Може загубив гроші?

— Ні, мамо, не загубив, але доляри помішалися, і я тепер не знаю, за котрий купити цукру, а за котрий — шинки.

„ВЕСЕЛКА" І ЧИТАЧІ

Редакція „Веселки" отримала від дітей-читачів журналу кілька десятків листів.

Всі читачі однозгідно стверджують, що „Веселка" їм „дуже сподобалася", що вони її „дуже люблять" та „нетерпеливо дожидають нового числа". Усім дітям сподобався найбільше „Богута-Багатир". Молодшим дітям припав дуже до вподоби „Тарасик-Бульбасик", „Мишка Рікі", „Казка про трьох цуценят". Молодші читачі бажають собі побільше казок про ведмедиків, зайчиків, котиків і песиків . . .

Зате старші діти хвалять історичні оповідання, розповіді з життя великих і славних людей, та статтейки з різних ділянок знання.. Багато дітей вивчають віршики напам'ять. Велика кількість присланих розгадок свідчить, що дітям припав до вподоби розваговий матеріял.

Якою хотіли б діти бачити „Веселку"? Спільним бажанням усіх є, щоб вона була на кращому папері та кольорова.

З листів бачимо, що всі діти вміють читати й писати по-українськи. Учаться або в рідних школах, або на курсах українознавства, або вчать їх батьки вдома. Багато дітей мають власні бібліотечки.

Гарно свідчить про дітей, що вони „потрясають своїми свинками" й шлють датки на пресовий фонд „Веселки". Це — доказ їх зрозуміння справи рідного журналу.

Видавництво й Редакція „Веселки" роблять зусилля, щоб піти назустріч бажанням дітей.

До побачення в наступному числі!

Редакція „В е с е л к и"

***

Думаємо, що всі читачі „Веселки" підпишуться під тим

ЛИСТОМ ДО СВ. МИКОЛАЯ

**Святий Миколаю!
Прийди до нас з раю
І з собою забери
Щонайкращії дари.
А що наймиліше нам,
То напевно знаєш сам —
Ти, дідусю, добрий будь
І одного не забудь:
Книжечок багато,
Щоб читати в свято.**

Тарасик Бульбасик

„ВЕСЕЛКА", ілюстрований журнал для української дітвори. Виходить 15-го кожного місяця при „Свободі". Адреса Редакції й Адміністрації: "SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J. Редагує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріяли. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакційної Колеґії. Заголовок і розділові заставки роботи М. Бутовича.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ. — Ілюстрації: М. ЛЕВИЦЬКИЙ.

II ЧАСТИНА: КРИЛАТЕ ЛОША

З БІБЛІОТЕКИ
І. і О. Чмоли

Підняв Богута хату разом з матір'ю на плечі та й переніс у село.

„Прийміть, добрі люди, мою неньку до громади! Як вернуся, велике спасибі вам скажу".

Узяв Богута в одну руку соху, а в другу борону, степ заорав і заволочив: „Це буде, мамо, ваше поле!"

Потім покришив на порох жорновий камінь і засіяв оранину: „Камінь, що молов пшеницю, сам став мов пшениця. Це буде, мамо, ваш хліб".

(Продовження буде)